

İÇTÜZÜĞÜN 59 UNCU MADDESİNE GÖRE

DÖNEM : 22

YASAMA YILI : 1

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 20

100 üncü Birleşim

1 . 7 . 2003 Salı

Sayfa 22-26

Sivas Milletvekili Selami Uzun'un Ulusal Program konusunda AK Parti Grubu adına konuşmaları

AK PARTİ GRUBU ADINA SELAMİ UZUN (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulusal Program hakkında Parti Grubumuzun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, siz aziz milletimizin değerli temsilcilerini, saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Sayın Elekdağ Ağabeyimiz -yaşca bizden büyük- galiba, biz kardeşlerine, buradan, bir öcü masalı anlatmaya çalıştı; çünkü, burada, Ulusal Programı tartışırken, öyle bir tablo çizmeye çalıştı ki, sanki, bunun vebali tamamen bize ait.

İSMET ATALAY (İstanbul) - "Öcü masalı" ne demek, anlayamadık; açıklar mısınız?

SELAMİ UZUN (Devamla) - Halbuki, biz, burada, Ulusal Programda, geçmişte yapılamayanları yapmaya çalışıyoruz; biz, burada, geçmişte bu ülkeyi 70 sente muhtaç hale getirenlerin yaptıklarını düzeltmeye çalışıyoruz.

Hükümet, daha önceki hükümetlerin yapmadığını Ulusal Programda da yapıyor; çünkü -Elekdağ Ağabeyimiz " Ulusal Program, Meclisten, böyle, alelacele geçirilmez" dedi- biliyorsunuz, bu Ulusal Programın aslı, temeli, 2001 yılında çıkmış olan Ulusal Programdır. Peki -soruyorum- 2001 yılında, bu Ulusal Program Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilmiş midir? Bu Ulusal Program, 2001 yılında, siyasî partilere verilmiş midir, sivil toplum örgütlerine verilmiş midir; burada tartışılmış mıdır? Bütün bunların cevabı "hayır"dır.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) - Elbette verildi ve tartışıldı.

OĞUZ OYAN (İzmir) - Tabii ki verildi.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) - Bu kadar yanlış bilgi vermeyin yahu!

SELAMİ UZUN (Devamla) - İlk defa, hükümet, Ulusal Programı, buraya, huzurlarınıza getirerek, tartışmaya açmıştır ve bu, alkışlanacak bir durumdur.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) - Ayıp oluyor, yanlış konuşmayın be kardeşim! Eski Meclislere de bühtan etmeyin. Geldi ve konuşuldu burada.

OĞUZ OYAN (İzmir) - Doğru söylemiyorsunuz.

SELAMİ UZUN (Devamla) - Meclisten acele geçirilme diye de bir durum zaten söz konusu değildir. Bu program, burada tartışmaya açılmıştır, karar olarak Bakanlar Kurulundan geçecektir; burada bir karar alınmayacaktır.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) - Ama, hiç gelmedi diyorsunuz; geldi mi, gelmedi mi?

BAŞKAN - Efendim, sayın hatibe müdahale etmeyelim.

Siz Genel Kurula hitap edin.

Buyurun efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ABDULLAH GÜL (Kayseri) - Genel görüşme yapılmadı.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) - Geldi mi gelmedi mi Sayın Bakan?

DIŞİŞLERİ BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ABDULLAH GÜL (Kayseri) - Burada genel görüşme yapılmadı.

SELAMİ UZUN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, bilindiği üzere, 22 Haziran 1993 tarihinde yapılan Kopenhag Zirvesinde, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliğinin genişlemesini, merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerini kapsayacağını kabul etmiş

ve aynı zamanda, adaylık için başvuruda bulunan ülkelerin, tam üyeliğe kabul edilmeden önce yerine getirmesi gereken kriterleri belirlemiştir.

12-13 Aralık 2002 tarihinde, Danimarka'nın dönem başkanlığı sırasında, Kopenhag Avrupa Konseyi Zirvesinde, Avrupa Birliğinin Aralık 2004'te Türkiye'nin Kopenhag Siyasî Kriterlerini yerine getirdiğine karar vermesi halinde, Türkiye'yle katılım müzakerelerinin gecikmeksizin başlatılacağı taahhüt edilmiştir.

Bu kriterler, siyasî, ekonomik ve topluluk mevzuatının benimsenmesi olarak üç grupta toplanmıştır.

Siyasî kriterler, aday ülkenin demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları, azınlıklara saygı ve onların korunmasını güvence altına alan kurumların istikrarını sağlamış olmasıdır.

Ekonomik kriterler ise, işleyen bir piyasa ekonomisinin varlığı ve birlik içerisindeki rekabet baskısı ve piyasa güçleriyle baş edebilme kapasitesinin olmasıdır.

Topluluk müktesebatının, yani, mevzuatının benimsenmesi de "siyasî, ekonomik ve parasal birliğin hedeflerine bağlı kalmak üzere, üyelik için gerekli yükümlülükleri yerine getirebilme kapasitesine sahip olmak" şeklinde tanımlanmıştır.

Yine, bilindiği üzere, 1969 Lahey Zirvesi sonuçları doğrultusunda, Avrupa Birliğinin ilk genişleme süreci de başlatılmıştır. Bu çerçevede, İngiltere, İrlanda, Danimarka ve Norveç'le müzakere masasına oturulduğunda, Avrupa Birliğinin bir müzakere stratejisi belirlemesi gereği ortaya çıkmıştır. Özellikle İngiltere'nin müzakerelerdeki bazı uzlaşmaz tutumları nedeniyle, komisyon, daha sonraki bütün genişleme süreçlerinde de değişmeyen bir "yaklaşım şablonu" belirlemiştir. Müzakere edilecek konular, tam üye adayının bu müktesebata uyum süresi ve koşullarıyla sınırlıdır. AB'ye katılma arzusunda olan ülke, müzakere masasına oturduğu andan itibaren, ilk şart olarak, Avrupa Birliği müktesebatını aynen kabul etmeyi kabul etmiş sayılır. Bu ülkeyle müzakere edilecek olan şey, bu müktesebata uyumun sağlanmasının koşul ve geçiş dönemleriyle sınırlıdır.

Peki "Avrupa Birliği Müktesebatı" ne demektir? Avrupa Birliği müktesebatı, üye ülkeleri Avrupa Birliğine bağlayan hukukî yapının tümüne verilen isimdir. Bu doğrultuda, bu müktesebatın, bu hukukî yapının tanımına, Avrupa Birliğinin bütün kurucu anlaşmaları, Avrupa Birliği ile yeni üye devletler arasında aktedilen bütün katılım anlaşmaları, Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelerle yaptığı -ortaklık anlaşmaları dahil- bütün uluslararası anlaşmaları içeren birincil hukuk ve onun bütünleyicisi, Avrupa Birliğinin başvurduğu hukuk tasarrufları aracılığıyla oluşan ikincil hukuk; yani, ilk Avrupa Birliği niteliğindeki Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun kurulduğu 1 Ocak 1952 tarihinden bu yana çıkarılan ve yürürlükte kalan bütün tüzük, yönerge, karar, tavsiye ve görüşlerin yanı sıra, zaman içerisinde pratik gerekçelerle çıkan ve Avrupa Birliği hukukunda etki yaratan tüm tasarruflar girmektedir. Ancak, bu tanım, kendi başına yetersiz kalmaktadır. Zira, esas olan, bu hukuka uyumun sağlanmasının ardından bu hukukun yürütülmesini gözetmek ve temin etmektir. İşte, bu noktada anlaşılması gereken, sadece Avrupa Birliği müktesebatına uyumun değil, aynı zamanda bu müktesebatı uygulamada, idarî ve adli kapasitenin geliştirilmesinin de bu bütünün içerisinde olduğudur. Bu söylenenlerin ışığında ortaya çıkan gerçek, Avrupa Birliğine tam üyelik için başvuran aday devletin, hem idarî yapısını, kapasitesini Avrupa Birliği müktesebatı gerçeğine göre hazırlaması hem de adli sistemini bu gerçeği kapsayacak şekilde yapılandırması gereğidir.

Bu çerçevede, Avrupa Birliği müktesebatı, sadece bir hukuk mantığıyla sınırlı olarak algılanamaz. Hukuken söylenenlerin ve söylenecek olanların yanı sıra, Avrupa Birliği tam üyeliğine başvuran devletin Avrupa entegrasyonuna bağlı siyasî sonuçları da kabul ettiği, kavramın örtülü anlamı içinde yatmaktadır.

Avrupa Birliği müktesebatının bir diğer özelliği de dinamik yapısıdır. Avrupa Birliğinin hukuk sistemi aracılığıyla bir taraftan kendi hedeflerine ulaşmak için kaydettiği yol, öte yandan güncel gereksinimlere uygun olarak bu sistemdeki gelişmeler, gerek kurumsal hukuk gerekse maddî hukuk alanında süregelen bir dinamizmi beraberinde getirmektedir. Bu dinamizm, bir yandan Avrupa Birliği hukukunu ve doğal olarak müktesebatını değiştirip geliştirirken, diğer yandan yeni gelişme süreçlerinin eskiye oranla daha çetin koşullarda gerçekleşmesine yol açmaktadır. Yani, daha önceki yıllarda Avrupa Birliğine üye olan ülkelerin tanışık olmadığı Avrupa Birliği gerçeği, buna bağlı olarak, Kopenhag Kriterleri ya da ekonomik parasal birliğin koşullarına uyum gibi alanlar, yeni katılacaklar açısından yeni uyum güçlüklerini beraberinde getirmektedir.

Avrupa Birliği müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı, kısa ve orta vadeli olmak üzere iki grupta toplanmaktadır.

Kısa vadeli öncelikler, gerçekçi bir değerlendirmeye, Türkiye tarafından 2003 ve 2004 yıllarında yerine getirilebileceği düşünülen hedefleri kapsamaktadır.

Orta vadede yer alan öncelikler, 2003 ile 2004 döneminde çalışmalar önemli ölçüde ilerlemiş olsa da, tamamlanması bir yıldan fazla sürmesi beklenen hedeflerdir.

Türkiye, Avrupa Birliğine tam üyelik yolunda, bugün, son Ulusal Programını tartışıyor. Bu Ulusal Program, malların serbest dolaşımından kişilerin serbest dolaşımına, sermayenin serbest dolaşımından hizmetlerin serbest dolaşımına, enerji alanından bilime, adaletten maliyeye kadar birçok alana ilişkin konuları kapsıyor. Ben, sizleri, bunların teknik ayrıntılarına boğmak istemiyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye için Avrupa Birliğine üye olmak niçin önemlidir? Avrupa Birliğine üye olmak vatandaşımıza ne kazandırıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakika efendim; mikrofonu açıyorum.

Buyurun.

SELAMİ UZUN (Devamla) - Avrupa Birliği bizim için ne anlam ifade ediyor?

Değerli arkadaşlarım, Alvin ve Heidi Toffler, bütün dünyada çok popüler ve klasik olan "Yeni Bir Uygarlık Yaratmak" adlı kitaplarının hemen başlangıcında şunları yazıyor: "Yaşamımızda yeni bir uygarlık boy atıyor ve her tarafta kör gözlüler

onu boğmaya çalışıyor. Bu yeni uygarlık kendisiyle birlikte yeni aile tarzları, değişik çalışma, sevmeye ve yaşama biçimleri, yeni bir ekonomi, yeni politik anlaşmazlıklar getiriyor ve hepsinin ötesinde bilinçlerde bir değişiklik yaratıyor.

İnsanlık ileriye doğru niteliksel bir sıçrayla karşı karşıya. Bütün zamanların en derin toplumsal altüstlüğü ve yaratıcı yeniden yapılanmasını yaşıyoruz. Bunu henüz bir şekilde kavramış değiliz; ama, temelden yeni bir uygarlık inşa etmekteyiz. Üçüncü dalganın anlamı budur."

Bilindiği gibi, birinci dalgayı tarım devrimi, ikinci dalgayı sanayi devrimi oluşturmuştu. Tofflerlerin üçüncü dalga olarak nitelediği ise sanayi sonrası toplum ve bilgi çağıdır.

Sürekli değişimden söz ediyoruz. Peki, değişen ne; tabii ki teknoloji, insanoğlunun çalışma biçimi. Tarım döneminde hayvan gücünden yararlanıyorduk. Sanayi döneminde kol gücünü örnek alan bir teknolojiye geçtik. Bugün de, üçüncü dalganın özünü, beynin kendi başına yapmaya kalktığına çok uzun zaman alacak olan bir teknolojiye sahibiz. Dün kol gücümüzü esas almıştık, bugün beyin gücümüzü örnek aldık. Koldan beyne geçişin sancıları devam ediyor. Bugün görüşmekte olduğumuz Ulusal Programı böyle bir dünyada tartışmaktayız. Saniyede 1 trilyon işlem yapan bilgisayar makinesi var. Bilgisayar programını icat ederek, sıfırdan, dünyanın en büyük zengini olan Bill Gates var.

Bu çerçeve insanı yüceltiyor. Tanrı'nın yarattığı insan ve onun beyni, değerini verdiğinde, her şeyin önüne geçmiş bulunuyor. Hiçbir tabu bunu sarsamıyor, gölgeleyemiyor.

Buradan Türkiye insanına sesleniyorum. Avrupa Birliği projesi de, sadece toplumları değil, doğrudan bireyi odağına yerleştiren böyle yeni bir dönemin oluşumu. İnsanı, insanın yaratıcılığını, insanın yaşam kalitesini, insanın özgürlüğünü, insanın zenginliğini, insanın manevî değerlerini, kısacası, insanın aklını ve ruhunu birlikte en üst mertebeye koyan ve toplumsal yapıyı bu amaca yönelik olarak yeniden şekillendiren bir toplumsal dönüşüm.

Her şey insan için. İnsanın yirmidört saatini ve o yirmidört saatlerden oluşan tüm ömrünü, mutlu, huzurlu ve kaliteli geçirmesi nasıl mümkün olur. Avrupa Birliği böyle bir projedir, bir uygarlık mimarisidir.

Türkiye Cumhuriyetinin amacı, insanlık dönemeçlerini kapsayan, her dalgayı yakalayan bir toplum ortaya çıkarmaktır; ama, arzulanana gerçekleştirilemedi. Ülkenin çoğunluğu birinci dalgada, yani, nüfusun yüzde 45'i tarımda; bir başka bölümü ikinci dalgada, tarım kadar yoğun olmasa da, sanayide; üçüncü bir serpinti ise, sanayi sonrası toplumdan etkilenmiştir; ama, ülkemizi sanayileşme aşamasını tamamlayamamış bir tarım toplumu olarak tanımlamamız daha doğru olur.

Avrupa Birliği, toplumu, insanı asıl almaya, insanı odağına oturtmaya, insanı insan yapmaya çağırıyor.

Ulusal Programın tümü birden okunduğunda, Avrupa Birliğine uyum için yapılacak düzenlemelerin tarihlerinin ötesinde, derininde, insan yaşamını tüm zamanlarda daha nitelikli hale getirme çabasını anında görürüz. Biz, bunu, çok fazla siyaseten tartıştık. Hatta, bir zaman önce, üzerinde durduğumuz ekonomik kriterleri bile bir yana attık. Halbuki, Avrupa Birliği, siyasal ve ekonomik kriterler toplamının çok ötesinde, insanoğlunun mutluluğu üzerine ve onun neredeyse her anını içeren, tüm yaşamını yeniden düzenleyen, niteliğini ve kalitesini yükselten, sanayi sonrası toplum anlayışına uygun hale getiren bir dönemeçtir.

Türkiye, şimdiki Ulusal Programla, ilk başta yasal açıdan, başka bir deyişle, şekil şartları açısından gerekli reformları yapıyor, üçüncü dalganın formatlarını kendi bünyesine dahil etmeye çalışıyor. Bunu da büyük bir gayretle yapıyor. Muasır medeniyet noktasından uzak olduğu her eski anlayışı, yasa düzeyinde değiştiriyor; ama, Kopenhag Kriterleri, Maastricht Kriterleri yanında, bir de Madrid Zirvesinde alınan bir karar var; yasa değişikliklerinin hayata geçirilme zorunluluğu, yönetimin uygulama kapasitesi, değişime uyum kabiliyeti. Bunlar da, şekil şartları kadar, hatta ondan da önemli. Sırf bu nedenle, 2003'ü Ulusal Programın içerdiği tüm yasa ve mevzuat değişimlerini gerçekleştirmeye, 2004'ü de bu bürokrasinin uygulamasını o düzeye getirme atılımına ayırdık. AK Parti İktidarı, içten bir samimiyet ve hayranlık veren bir azimle yasal değişimleri yapıyor ve yapacak.

Geçen pazartesi günü, Radikal Gazetesinde, Neşe Düzel'in, 12 Eylül sonrası Diyarbakır Cezaevinde olanlarla ilgili röportajını okuyanlarınız vardır. İnsan havsalasını aşan bir işkencenin hikâyesini okuduk o röportajda; kanımız dondu. İnsanı yok sayan bir zihniyet nasıl değişecek? Vatandaşı, insana kulluktan efendiliğe, daha doğrusu olması gereken noktaya getiren yasal değişimi yaparken, uygulamasının da takipçisi olmalıyız. AK Partinin bunu da tavizsiz yapacağını burada açıklamaktan gurur duyduğumuzu da söylemeliyim.

Dünya, insana odaklı bir yönetim çağına giriyor; Türkiye de buna uymak zorunda; Avrupa Birliği de bunun en vurucu örneği. Türkiye'nin Avrupa Birliği tam üyelik süreci demek, devletten bireye, merkezden çevreye, tekseslilikten çoğulculuğa geçiş demektir. Türkiye'de tüm kurumların da zihniyeti bu yönde değişecek; mevzuatın söylediğini uygulamacı da böyle anlayacak.

Ulusal Program, vatandaşı yokmuş gibi davranan cumhuriyetin, vatandaşını oluşturma ve çağa uygun yaşatma projesidir. Böyle büyük bir tarihsel sıçramanın öncülüğünü yaptığımızın bilincindeyiz. O nedenle, Ulusal Programdaki insanımızı yok sayan mevzuatı değiştirmekle kalmıyoruz; onu uygulayacak zihniyetin köhneleşmiş olmasına da son vereceğiz. Karar vereceğiz... Önce insan, sonra insan, yine insan... AK Parti, bunun için var. Avrupa Birliği projesi de bunu önerdiği için takipçisiyiz. Bunu talep ediyoruz. Bugünlere kadar yönetimlerin yok saydığı insan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, bu büyük viraj alındıkça zenginleşecek, bu büyük viraj dönüldükçe özgürleşecektir.

Böyle büyük bir atılımın, cumhuriyet tarihinin en büyük medeniyet projesini hayata geçiren bir Meclisin ve bir partinin üyesi olmanın gururuyla, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)